

ANKARA ÜNİVERSİTESİ
BİLİMSEL ARAŞTIRMA PROJELERİ
KOORDİNASYON BİRİMİ KOORDİNATÖRLÜĞÜNE

Proje Türü : Bağımsız
Proje No : 14B0678001
Proje Yöneticisi : Dr. Ayşem YANAR
Proje Başlığı : Ankara Üniversitesi Logolu Özgün Turistik Hediyelek Eşya Tasarımı Önerileri

Yukarıda bilgileri yazılı olan projemin sonuç raporunun e-kütüphanede yayınlanmasını;

İSTİYORUM

İSTEMİYORUM

GEREKÇESİ:

10.02.2017

Proje Yöneticisi
İmza

1946

ANKARA ÜNİVERSİTESİ
BİLİMSEL ARAŞTIRMA PROJESİ
SONUÇ RAPORU

Ankara Üniversitesi Logolu Özgün Turistik Hediyeelik Eşya Tasarımı Önerileri

Proje Yürütücüsü Dr. Ayşem YANAR

Yardımcı Araştırmacı Doç. Dr. Sema ÖZKAN TAĞI

Proje Numarası 14B0678001

Başlama Tarihi 20.10.2014

Bitiş Tarihi 20.01.2017

Rapor Tarihi 10.02.2017

Ankara Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri
Ankara - " 2017 "

1946

I. Projenin Türkçe ve İngilizce Adı ve Özetleri

Ankara Üniversitesi Logolu Özgün Turistik Hediyeelik Eşya Tasarımı Önerileri
Design Proposals For Original Souvenirs Bearing The Logo Of Ankara University

Özet

Son yıllarda yöresel değerlerin korunması, belgelenmesi, sürdürülebilirliğinin sağlanması, tüketicinin bilgilendirilmesi gibi konular önem kazanmıştır. Bir yöreye özgü ürünlerin tespit edilmesi ve yöreyi anımsatacak turistik hediyeelik eşya haline getirilmesi yöresel değerleri ön plana çıkarmaktadır. Coğrafi işaretleme yoluyla yöresel ürünler kimlik kazanmakta ve üretildiği yörenin tanınmasını sağlamaktadır.

Turistik hediyeelik eşyanın yerel ve özgün nitelik kazanması için bulunduğu yörenin coğrafi işaretlerini yansıtmaları önemlidir. Coğrafi işaretler yörede bulunan hammaddeler, yöre halkı için anlam ifade eden kişiler, bölgeye ait hayvanlar, endemik bitkiler, yöresel ürünler, yörenin özel gün ve tarihleri, toplumsal olayları, taşınır taşınmaz kültür varlıkları olabilir.

Bu çalışmada Ankara Üniversitesi akademik ve idari çalışanlarının da fikirleri alınarak Ankara ilinin coğrafi işaretleri; taşınır ve taşınmaz kültür varlıkları, hayvanları, endemik bitkilerinin sembolleri kullanarak Ankara Üniversitesi logolu ürünler tasarlanmıştır.

Abstract

In recent years, issues such as preservation, certification, sustainability of local assets and raising awareness of consumers have gained importance. Determination of local products and make it souvenir for that location brings the local assets to the fore. Local products gain official identity by means of geographical indications and publicize its local production site.

It is important for a souvenir to reflect geographical indications of the region in order to be local and original. Geographical indications can be composed of raw materials specific to the region, people known in that community, animals living in the region, endemic plants, local products, special days and dates, social events, and moveable and immovable cultural assets.

In this study, original products bearing Ankara University's logo have been designed by using geographical indications of Ankara province including moveable and immovable cultural assets, local animals and endemic plants.

II. Amaç ve Kapsam

Ankara Üniversitesi çalışanlarının görüşleri doğrultusunda belirlenen ürünler tasarlanarak, Ankara iline özgü coğrafi işaretler belirlenmiş ve bu işaretlere uygun hammadde ve teknikler kullanılarak geleneksel el sanatı ürünleri tasarlanmış, bu ürünlerin kimlik bilgileri oluşturularak katalog haline getirilmiştir. Oluşturulan tasarımlar arasından el sanatları konusunda uzman olan kişilerce uygun görülen ürünlerin prototipleri yapılmış bazı ürünlerin yapımı için yörede bulunan sanatçı ve ustalara da destek olmak amacıyla yardım alınmıştır.

Bu çalışma ile Ankara Üniversitesi logolu ürünlerin satış mağazasında yer alması amacıyla Ankara Üniversitesini temsil eden, Ankara'nın kendine özgü değerlerini ortaya koyan, el sanatları ürünleri özelliği taşıyan turistik hediyelik eşya çeşitliliğinin artırılması amaçlanmıştır.

Kültürü oluşturan öğelerden biri olan el sanatları; temelde insanın ana ihtiyaçlarını giderme isteğinden kaynaklanır, basit araçlarla yapılabilir, genellikle doğada kolay bulunabilir ya da artık maddeleri değerlendiren uğraşlardır. Türkiye'de geleneksel el sanatı ürünü olan turistik hediyelik eşya ilden ile hatta ilçeden ilçeye göre değişiklik ve çeşitlilik göstermektedir. Bunun en büyük etkeni coğrafi işaretlerdir.

Coğrafi işaretler, 'belli bir niteliği, ünü ve diğer özellikleriyle, bir yöre, alan, bölge veya ülke ile özdeşleşmiş bir ürünü tanıtip, gösteren işaretlerdir'(Anonim 2014). Türkiye'de "coğrafi işaretlerin korunması hakkında 555 sayılı kanun hükmünde kararname" 1995 yılında Bakanlar Kurulu tarafından kabul edilmiştir. Bu kanun hükmünde kararnameye göre; coğrafi ürünler kapsamına doğal ürünler, tarım, maden, el sanatları ve sanayi ürünleri girmektedir (Madde 1, TPE 2012).

Türkiye kültür birikimi fazla ve dolayısıyla kültürel mirası çok zengin olan bir ülkedir. Coğrafi işaretlerle, yani 555 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile gerek ülke çapında gerekse ülkemizin belirli yörelerindeki nitelikli ürünler, hem yurt içinde hem de yurt dışında korunma imkanı bulacaktır. El sanatları ülkemizin en önemli kültür yapı taşlarından biridir. Eğer yörelerimiz el sanatlarına bu şekilde sahip çıkabilirlerse bir Hereke halısı karşımıza İran veya Çin halısı olarak çıkamaz.

Günümüzde kimi el sanatları hala sürdürülmekte, kimi devam ettirilmeye çalışılmakta, kimileri ise yok olmaktadır. El sanatlarının sürdürülebilirliği açısından desen, motif, renk, hammadde gibi önemli kriterlerin yozlaşmasını önleme açısından coğrafi işaret önemlidir.

Bir malın coğrafi kökenini gösteren veya kullanılan bir unsur, madde, motif, malzeme ya da yapım tekniğiyle bir yöreye veya ülkeye yollayarak o ürüne karşı istek ve güven duyulmasını sağlar. Bir bölgenin herhangi bir ürünü, halısı, kilimi, dokuması, çeşitli malzemelerle oluşan işlemeleri diğer yörelerde üretilenlerden farklı olabilmektedir. Bir yörede üretilen halı, kilim, kumaş, çini gibi bir ürün ün kazanarak o yöreyle ön plana çıkabilmektedir. Bu ürünlerde o yörenin adının kullanılması, tüketiciler tarafından o ürünün belli bir kaliteye sahip olduğu düşüncesiyle güvenli bulunmaktadır. Bu yüzden yöre adıyla satılan ürünleri diğer ürünlere tercih edebilmektedirler (Marangoz ve Akyıldız 2006).

Gelişen teknoloji ve buna bağlı olarak değişen yaşam biçimleri, nüfus artışı yanında sosyo-ekonomik değişmelerle birlikte insan ihtiyaçlarının, alışkanlıklarının ve zevklerinin yeniden şekillenmesine bağlı olarak tüketim yapısı da değişmektedir. Özellikle tarım, gıda ve diğer temel ihtiyaçların üretiminde yoğun olarak kullanılan yeni teknolojiler, geleneksel ve yöresel ürünlerin talebini ve önemini arttırmıştır (Şahin ve Meral 2012).

AB uyum sürecinde Türkiye'de yapılması istenilen yapısal değişiklikler sosyal ve ekonomik yapısı içerisinde kırsal alanın kalkındırılması öncelikli konular arasında yer almaktadır. Coğrafi işaretlerin kapsamı Türkiye açısından değerlendirildiğinde, kırsal alanda yoğun olarak bulunan kültürel zenginliklerin azımsanmayacak kadar geniş olduğu bilinmektedir (Kan ve Gülçubuk 2008).

Türkiye'nin içinde bulunduğu coğrafi konumu ve üç ayrı iklim kuşağına sahip olması, farklı toprak yapısı ve kültürel mirası ve beşeri sermayesinin çeşitliliği sadece bu topraklara özgü ürünlerin imalat

tekniklerinin ortaya çıkmasına neden olmaktadır. Ülkemizde geleneksel ve yöresel birçok değer bulunması ve bu değerlerin kendine özgü nitelikleri olması, gelişen dünya ticareti içerisinde bu değerlerin sahiplenme olgusunu gündeme taşımıştır (Orhan 2010). Coğrafi işaretlemenin üreticilere koruma sağlama, pazarlama olanaklarını artırma ve ekonomik getiriye arttırarak kırsal kalkınmayı destekleme gibi başlıca üç avantajı bulunmaktadır. Coğrafi işaretler yasayla korunmaktadır. Bu korumalar haksız rekabet kanunları, tüketici koruma kanunları, marka kanunları içinde yer alabileceği gibi coğrafi işaret kanunları içinde de yer alabilir (Gökovalı 2007).

Türkiye coğrafi işaret kapsamında zengin bir ülke olmasına rağmen turistik hediyeelik eşyada coğrafi işaretlere gerektiği kadar önem vermemektedir. Dünyada ise ülkeler, simgelerle ve figürlerle özdeşleşmiş bu tür coğrafi işaretleri el sanatlarında yaygın olarak kullanmaktadır. El sanatları kapsamında kültür ve kırsal turizm açısından turistik hediyeelik eşya önemlidir. Türkiye çok fazla sayıda sembol olabilecek konu bulundurmaktaiken turistik hediyeelik eşya olarak bu örnekleri pazarlayamaması bu konuda yeterince çalışma yapılmadığının göstergesidir. Örneğin, Tunus, hayvan figürü olarak deveyi bibloda ve peluş oyuncakta kullanmıştır. Türkiye’de Sivas kangalı, Ankara keçisi, Ankara kedisi, Şanlıurfa kelaynağı, Amasra leyleği, Antalya kareta kaplumbağaları, Van kedisi gibi hayvanlar buldukları yörede ün yapmış ve sadece o yöreye özgüdür. Özellikle Ankara’ya bakıldığında tüm literatür bilgilerinde yer alan içinde isminin geçtiği üç hayvan görülmektedir. Bunlar, Ankara tavşanı, Ankara kedisi ve Ankara keçisidir (Yanar, 2012).

Türkiye’de el sanatları açısından coğrafi işaret olabilme özelliği yansıtan unsurlar yöreye/ülkeye özgü hammadde, yöresel ürünler, hayvansal figürler, endemik bitkiler, kişiler, toplumsal olaylar, özel gün ve tarihler, taşınır ve taşınmaz kültür varlıklarıdır. Bu unsurların el sanatları ürünlerinde kullanılması ya da ürün üzerinde bulundurulması yöreye ait olma özelliğini kuvvetlendirmektedir.

Ankara’ya özgü coğrafi işaretler, Anıtkabir, Atakule gibi taşınmaz kültür varlıkları, yörenin öne çıkmış kişileri, Ankara armudu gibi yöresel ürünleri, Ankara keçisi, Ankara kedisi, Ankara Tavşanı gibi hayvanları, Ankara Çiğdemi, Sevgi Çiçeği gibi endemik bitkileri, yöreye özgü hammaddeleri, toplumsal olayları, özel gün ve tarihleri olarak sıralanabilir.

Bir el sanatı ürünü veya yöreye ait turistik hediyeelik eşya alımında diğer önemli konulardan biri kimliktir. Çünkü kimlik tüketiciye doğrudan ürün ile ilgili bilgi aktarımını sağlamaktadır. Tüketicinin aldığı ürünün kalitesi, hammaddesi ve taşıdığı özellikler hakkında bilgi edinme isteği en temel hakkı olarak görülmektedir. Tasarlanan ürünlerin Kimlik kartında; ürün adı, yapıldığı hammadde, boyutu, açıklaması gibi bilgilere yer verilmiştir. Bu bilgilerin dışında kimlik kartında olması gereken diğer bir kriterin fiyat olduğu düşünülmektedir. Ancak bu çalışmada fiyat kriteri irdelenmemiştir; çünkü ürünün yapıldığı zaman ve yaptırılacağı zaman arasında hammadde fiyatları değişiklik gösterebilir.

Küreselleşme sonucu insanların seyahat hareketliliğinin artması, üniversiteler arası değişimlerin gerçekleşmesi, kongre ve projeler sebebiyle yurtiçi ve yurtdışı seyahatlerin her geçen gün önem kazanması, üniversitelere ve üniversitelerin bulunduğu yerlere özgü turistik ve hediyeelik eşyaya olan talebi arttırmaktadır. Gerek üniversiteye yurtiçi ve yurtdışından gelen öğrenciler ve öğretim elemanları gerekse üniversiteden yurtiçi ve yurtdışına gidenler hatıra ve turistik hediyeelik eşya olarak bu tür ürünlere gereksinim duymaktadır. Bu proje kapsamında tasarlanan ürünlerin turistik hediyeelik eşya konusunda yaşanan eksikleri tamamlayacağı ve ürün çeşitliliğini geliştireceği düşünülmektedir.

III. Materyal ve Yöntem

III.1.Araştırmanın materyali:

Ankara Üniversitesi logosu, Ankara Üniversitesi Fakültelerine özgü yeni ve eski logolar, ürün yapımında kullanılacak iplikler, boyalar, kumaşlar, deri, bakır gibi hammaddeler, konu ile ilgili yazılı kaynaklar, Ankara Üniversitesi öğretim elemanlarına e-posta yolu ile ürünlere olan tercihlerini öğrenmek amacı ile uygulanan anketlerden elde edilen bilgiler, Ankara ilinin taşınır ve taşınmaz kültür varlıkları, Ankara iline özgü hayvanlar, endemik bitkiler, yöreye özgü hammaddeler araştırmanın materyalini oluşturmaktadır.

III.2.Araştırmanın yöntemi:

- Ankara Üniversitesi öğretim elemanlarının ürün tercihleri e-posta yoluyla anket uygulanarak belirlenmiştir.
- Ürün tasarımları: Adobe Creative Cloud öğrenci ve öğretmen sürümü ile yapılmış, bilgisayar ortamında tasarlanan ürünlere uygun el sanatları yapım tekniklerin ve hammaddelerin neler olabileceği belirlenmiştir.
- Geliştirilen ürün prototipleri arasından el sanatları alanında uzman olan kişilerden oluşturulan bir komisyon tarafından somut ürünler belirlenmiştir. Komisyon tarafından belirlenen somut ürünler araştırmacıların kendisi tarafından ve el sanatları ustalarından destek alınarak yapılmıştır.
- Ürünün özelliklerini yansıtan, yapıldığı hammadde, boyutu, açıklaması gibi bilgilerin yer aldığı kimlik kartları hazırlanarak oluşturulan ürün kataloğunda yer almıştır.
- Tasarlanan ürünler ve bu ürünlerin kimlik kartları Ankara Üniversitesi Basımevinde katalog haline getirilmiştir.

IV. Analiz ve Bulgular

IV.1.Anket Sonuçları

Ankara Üniversitesi uzantılı e posta grubu olan Ank-club listesine kayıtlı olan akademik ve idari personele anket çalışması uygulanmıştır. Geri bildirimde bulunan anket sayısı 121'dir.

Ankete katılan çalışanların %53.7'si kadın, %46.3'ü erkektir. Katılımcılar %29.8 ile 51-60 yaş aralığı, %28.9 ile 31-40 yaş aralığı, %23.1 ile 41-50 yaş aralığı, %8.3 ile 60 yaş üstü, %9.9 ile 20-30 yaş aralığındadır. Ankete katılan Ankara Üniversitesi çalışanlarının %74.4'ü, akademik personel, %25.6'sı ise idari personeldir.

Yapılan literatür araştırmaları sonucu sembolize edilerek ürünlerde kullanılabilir Ankara'ya özgü hayvanlar Ankara kedisi, Ankara keçisi ve Ankara Tavşanı olarak belirlenmiştir. Katılımcılara hangisinin ürünlerde kullanılması istendiği sorulduğunda Ankara keçisi %54.2, Ankara kedisi %36.4, Ankara tavşanının ise %9.3 oranında ürünlerde kullanılmasının istendiği sonucuna ulaşılmıştır.

Ankara taşınmaz kültür varlıkları Anıtkabir, Atakule, Ankara kalesi, ilk Meclis binası olarak belirlenmiştir. Ankete katılanlar, %54.2 ile Anıtkabir'in , %22.5 ile ilk Meclis binasının ürünlerde yer

almasını istediklerini belirtmişlerdir.

Ankara'ya özgü ürünlerde kullanılabilecek endemik bitkiler Sevgi çiçeği, Ankara çiğdemi ve Ankara karanfili olarak tespit edilmiştir. Katılımcılara sorulduğunda %44.5 oranında Ankara çiğdeminin, %31.9 oranında sevgi çiçeğinin ürünlerde kullanılmasını bunu takiben Ankara karanfilinin (%21) kullanılmasını istedikleri görülmektedir. Ankara karanfili görsel açıdan ürünlerde kullanılmaya uygun olmadığı için tercih edilmemiştir.

Ankara'ya özgü değerlerin hangi tip ürünlerde kullanılmasını istersiniz sorusunu cevaplandırdıklarında en fazla %69.3 ile anahtarlık, %67.8 ile kupa, %66.9 ile buzdolabı süsü (magnet), %57.9 tişört, %57 kitap ayracı, %36.4 kağıt ağırlığı olarak tercih ettikleri görülmüştür.

Birden fazla fonksiyonu olan turistik hediyelik eşya için önerilerinin neler olduğu sorulduğunda %82.4 ile USB depolama aygıtı aynı zamanda anahtarlık olan ürünün tasarlanması istenilmiştir. Bu ürünü takiben %59.7 oranında buzdolabı süsü aynı zamanda açacak olan ürünü tercih etmişlerdir.

Ankara Üniversitesi Logolu ürünlerde kullanılmasını istediğiniz Ankara Üniversitesi yazısı yerine çeşitlendirmek amacı ile ne yazılmasını istersiniz sorusuna ise % 49.2 ile Ankü kısaltmasının yer almasını istedikleri belirlenmiştir.

Anket sonuçlarının değerlendirilme aşamasından sonra ürün önerileri dikkate alınarak yapılacak ürün tipleri, Ankara Üniversitesi logosu ile birlikte yer alacak ve ürünlere uygulanabilecek olan coğrafi işaret sembolleri belirlenmiştir. Öncelikli olarak coğrafi işaret olarak düşünülen öğeler Adobe Cloud yazılımı kullanılarak sembolleştirme çalışmaları yapılmıştır. Oluşturulan semboller ürünlere yerleştirilmiştir.

IV.2.Seçilen Coğrafi İşaretlerin Sembolize Çizimleri

Doğal hayvan ve bitki varlığı içinde yer alan bazı türler, sadece buldukları bölgeye özgü tür ve ırklardır. Ankara çiğdemi, Sevgi çiçeği gibi endemik bitkiler, Ankara armudu, Ankara balı gibi yöresel ürünler, Ankara kedisi, Ankara tavşanı, Ankara keçisi gibi hayvan türleri Ankara'ya özgü varlıklar olarak anılmaktadır. Ankara adını da içinde bulunduran üç hayvanın ürünlerde yer alması istenildiği belirlenmiş ve sembolleştirme çalışmaları yapılmıştır (Şekil 1).

Ankara keçisi

Ankara tavşanı

Ankara kedisi

Şekil 1. Sembolleştirilen hayvan figürleri

Sevgi çiçeği, Ankara çiğdemi Ankara ili ve çevresinde yetişen endemik bitki türleridir. Sevgi çiçeği Gölbaşı'nda yetişen endemik bir türdür. Literatür incelendiğinde Ankara yöresine ait endemiklerden Ankara karanfilinin de endemik olduğu görülmüş ancak çizimlere elverişli olmaması nedeniyle sembol olarak kullanılmamıştır. Endemik bitkilerin sembolleştirme çalışmalarının bazı örnekleri Şekil 2'de verilmiştir.

Anıtkabir ve ilk meclis binası Ankara ili açısından önem taşımakta ve turistlerin ziyaret ettiği mekanların başında gelmektedir. Şekil 3'te Anıtkabir ve ilk Meclis binasının sembol haline getirilmiş örnekleri verilmektedir.

IV.3.Ankara Üniversitesi Logosu ve Coğrafi İşaretlerin Yer Aldığı Ürün Örnekleri

Yapılan anket doğrultusunda anahtarlık, duvar saati, peçete, mouse pad (fare altlığı), kağıt ağırlığı, tablet kabı, ajanda kabı, kadın erkek tişörtleri, bez çanta, sırt çantası, kitap ayracı, bozuk para cüzdanı, cüzdan, tabak altlığı, zarf açacağı, çakı, usb depolama aygıtı, bakır sahan ve tabak, boyunluk, bileklik tasarımı yapılan ürünlerdir. Tasarlanan bu ürünlerden bazıları el sanatları ustaları ve sanatçılara yaptırılmıştır. Şekil 4’de dijital ortamda tasarımı yapılan tüm ürün örnekleri, Şekil 5’te ise yörede bulunan sanatçı, usta ve proje çalışanları tarafından yapılan ürün örnekleri yer almaktadır.

Şekil 4. Dijital ortamda tasarlanan ürün örnekleri

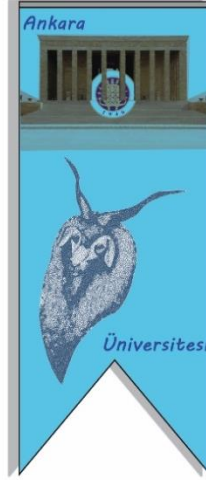
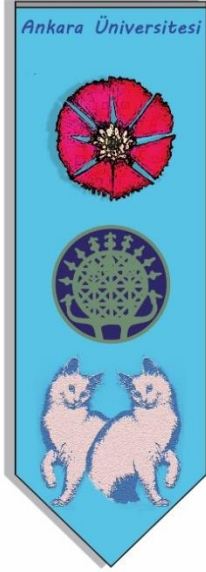
Duvar Saati

Bez Çantalar

Tişört Örnekleri

Şövalye Flama

Kırlangıç Flama

Düz Flama

Anahtarlık

Buzdolabı Süsü (Magnet)

Peçete Örnekleri

Fare Altlığı (Mouse Pad)

Rozetler

Ziraat Fakültesi

Veteriner Fakültesi

Uygulamalı Bilimler Fakültesi

Tıp Fakültesi

Spor Bilimleri Fakültesi

Siyasal Bilgiler Fakültesi

1946

Mühendislik Fakültesi

Sağlık Bilimleri Fakültesi

1946

İletişim Fakültesi

Diş Hekimliği Fakültesi

Dil ve Tarih - Coğrafya Fakültesi

Eğitim Bilimleri Fakültesi

1946

Hukuk Fakültesi

İlahiyat Fakültesi

Eczacılık Fakültesi

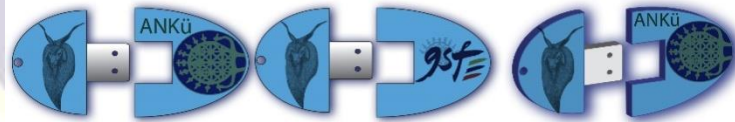

Fen Fakültesi

Sevgi Çiçeği USB

Ankara Keçisi USB

Güzel Sanatlar Fakültesi

Şekil 5. Yörede bulunan sanatçı, usta ve proje çalışanları tarafından yapılan ürün örnekleri

Bakır Tabak

Bakır Sahan

Deri Cüzdan Örnekleri

Deri Bardak Altlığı

Deri Bozuk Para Cüzdanları

Deri Kitap Ayraçları

Deri Anahtarlıklar

Zarf Açacağı

Çakı

Çakı

Keçe Ajanda Kılıfı

Keçe Tablet Kılıfı

Notebook Kılıfı

Keçe Kalem ve Ajanda

Keçe Sırt Çantası

Keçe Kağıt Ağırlığı

Tiftik Boyunluk

Tiftik Bileklikler

Tiftik Kolye

Ahşap Çerçeve

Ahşap Cep Aynası

Ahşap Zarf Açacağı

Ebru Fular

IV.4.Bazı Ürünlerin Yapım Aşamaları

IV.4.1. Somut Ürünler

IV.4.1.1 Deri Ürünler

Ankara çiğdemi ve Sevgi çiçeği motifli cüzdanların yapım aşamaları

1-İstenen motifler karbon kağıdı kullanılarak vaketa deri üzerine geçirilir ve deri bıçağı yardımıyla (zemine temas ettirilmeden) desenlerin dış hattı üzerinden kesilir (Şekil 6).

Şekil 6. Deri üzerine desenin çizilmesi

2-Deri, sünger yardımıyla nemlendirilir ve motifin kesilen yerleri deri bıçağının arka ucu ile açılır (Şekil 7).

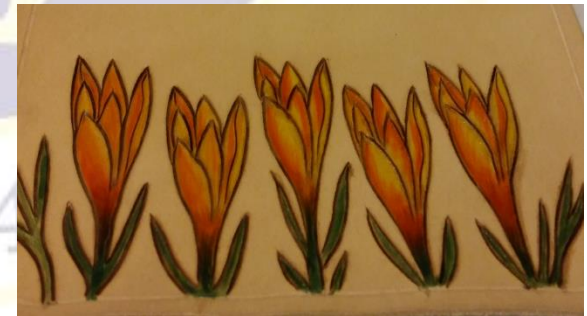
Şekil 7. Deri üzerinde motiflerin kesilmesi

3- Craft denilen aletlerle deri üzerine baskı uygulanarak desen oluşturulur (Şekil 8).

Şekil 8. Craft yoluyla desen oluşturma

4-Kesme ve craftlama işlemi bittikten sonra boyaması yapılır ve siyah boya ile kontur çekilir, cilası sürülüp bir sonraki aşamaya geçilir (Şekil 9).

Şekil 9. Boyama

5-Cüzdan kapağının boyaması bittikten sonra kartlık bölümüne geçilir. Kartlık istenilen ölçülerde kart yerleri ayarlanarak kesilir. Çarklı zımba ile dikiş yeri bu aşamada delinir (Şekil 10).

Şekil 10. Kartlık bölümünün oluşturulması

6-Kartların ve fotoğrafların yerleşeceği keseler hazırlanır (Şekil 11).

Şekil 11. Kartlık bölümü keselerinin hazırlanışı

7-Kart yeri cüzdanın kapak kısmına yapıldığı için kapağı tutacak olan mıknatıs bu bölüme monte edilir ve astarı yapıştırılır.

8-Cüzdanın iç kısımlarını oluşturan bozuk para gözü ve körüklere astar yapıştırılır çarklı zımba ile dikiş yapılacak yerler delinir (Şekil 12).

Şekil 12. Delinerek dikiş hazırlanan deriler

9-Bozuk para gözüne fermuar ve diğer parçalar mumlu iplikle dikilir (Şekil 13).

Şekil 13. Parçaların birleştirilmesi

Bozuk para cüzdanlarının yapım aşamaları

1-Bozuk para cüzdanları istenen ebatlarda kesilir ve karbon kağıdı ile motifler aktarılır, deri bıçağı ile kesilir (Şekil 14).

Şekil 14. Motif çizimi

2-Parçalar deri boyası ile boyanır ve yapıştırıcı ile yapıştırılır (Şekil 15).

Şekil 15. Motifin boyanması

3-Parçalar yapıştırıldıktan sonra çarklı zımba ile delinir, mıknatısları yapıştırılır ve mumlu iple dikilir sonrasında cüzdanlar kullanıma hazırdır (Şekil 16).

Şekil 16. Parçaların birleştirilmesi

Deri ayraçların yapım aşamaları

1-Deri, ayraç ölçülerinde kesilir ve motif karbon kağıdı ile aktarılır (Şekil 17).

Şekil 17. Motif oluşturulması

2- Motifler boyanır, arkasına da deri yapıştırılır, cilası sürülür ve çiçeklerin kenarlarından kesilir. Bu işlemlerden sonra ayraç kullanıma hazırdır (Şekil 18).

Şekil 18. Boyanan kitap ayraçları

Deri anahtarlıkların yapım aşamaları

1-Yuvarlak formda kesilen derilere cüzdan yapımında kullanılan teknikler uygulanır ve anahtar takılacak bölüm yapıştırılır (Şekil 19).

Şekil 19. Anahtarlık yapımı

Deri bardak altlığı yapım aşamaları

1-İstenilen ölçülerde deri kesilir. Motif karbon kağıdı yardımıyla aktarılır ve teknik işlemler uygulanır, alt tarafına da deri yapıştırılıp üç kat cila sürülür. Bu işlemlerden sonra bardak altlıkları kullanıma hazırdır (Şekil 20).

Şekil 20. Bardak altlığı yapımı

IV.4.1.2 Metal Ürünler

Bıçak Yapımı

Bıçak yapımında kullanılan çelik levhalar hazır olarak alınmaktadır. Yapılacak bıçağın en ve boyuna göre kesilen çelik üzerine istenilen şekil çizilmektedir. Bu çizimin sınırlarından, kolayca kesilebilmesi için matkapla küçük delikler açıldıktan sonra testere yardımıyla kesim işlemi gerçekleştirilmekte ve kenarları biley taşıyla temizlenmektedir. Üzerine süsleme yapılacaksa desenin gerektirdiği incelikte çelik çubuk ve çekiç yardımıyla desen oluşturularak, yüksek sıcaklıktaki fırına verilmektedir. Desenler için daha önceden yapılan bıçaklarda kullanılan çizimler yanında ustanın kendi çizimleri de kullanılmaktadır. Ankü, Ankara Üniversitesi yazıları ve Üniversite logosu, Sevgi çiçeği motifi gerek bıçağın metal kısmında ve sapında gerekse bıçağın konulduğu ahşap kutu ve deri kılıfta kullanılmıştır. Fırından çıkartıldığında kor gibi olan çelik üzerine ağırlıklar konarak soğuması beklenmekte ve fazlalıklar tekrar zımparalanmakta, keskin kenar bileylenmektedir. Sap kısmı istenilen boyutta ayarlanarak bıçağın üzerine yerleştirilmekte ve kenarın fazlası kesilmektedir. Bu kalıba göre sapın diğer tarafı da hazırlanmakta ve bıçağa küçük çelik parçalarla çakılmaktadır. Sap ve bıçağın metal kısmı arasına gümüş ya da altın kaplama da olabilen metal parça perçinlenmektedir. Sap kısmının kenarındaki fazlalıklar alınmakta ve parlatılmaktadır. Sap yapımında genellikle manda ve geyik boynuzu, abanoz, gül, zeytin ve ceviz ağacı tercih edilmektedir.

IV.4.1.3 Bakır Ürünler

Bakır tabak

Levhalar halindeki bakır, istenilen büyüklükte ve şekilde kesilir. Üzerine yapılmak istenen yazı ya da motif 'kalem' adı verilen çekiç yardımı ile çizilir. Yüzeye çizilen motiflerin detaylarına uygun kalınlıkta kabartma kalemi ve çekiç kullanılarak yapılan dövme ile desen oluşturulmaktadır. Tabanın üzerine Ankara Üniversitesi logosu olan Hitit Kursu işlenmiştir. Zırnık adı verilen sodyum sülfat bileşiği su ile kaynatılarak hazırlanan karışım süslemesi bitirilen bakır ürünlerin üzerine sürülerek, kurumaya bırakılır. Bu karışım bakırın koyu gözükmeye sağlanır. Kuruyan ürünler parlatma makinesinde parlatılır.

Sahan

Ürün üzerine istenilen motif çizilir. Yüze çizilen motiflerin detaylarına uygun kalınlıkta kabartma kalemi ve çekiç kullanılarak yapılan dövme ile desen oluşturulmaktadır. Sahan tabağının kenar kısmına Ankara Üniversitesi yazılmıştır. Zırnık adı verilen sodyum sülfat bileşiği su ile kaynatılarak hazırlanan karışım süslemesi bitirilen bakır ürünlerin üzerine sürülerek, kurumaya bırakılır. Kuruyan ürünler parlatma makinesinde parlatılır.

IV.4.1.4 Keçe Ürünler

Ajanda kılıfı

Yün lifleri birbirine paralel olacak şekilde el ile taranarak yapılacak keçenin kalınlığına göre üst üste ve istenen keçenin büyüklüğüne göre bir alana hasır üzerine yerleştirilir. Sıcak sabunlu su ile elle ovularak yün liflerinin birbirini tutması sağlanır. Daha sonra hasır yünler içinde kalacak şekilde rulo yapılarak iki ucundan lastikle bağlanır. Rulo eller ile ezilerek yuvarlanmaya başlanır. Lifler keçeleşene kadar bu işleme devam edilir. Ara ara hasır açılarak keçenin düzgün olup olmadığı kontrol edilir, kenarlar düzeltilir, kırışıklıklar giderilir. Rulo çevirme işlemi mümkün olduğu kadar farklı yönlerden uygulanmalıdır. Keçeden sabunu uzaklaştırmak için su ile yıkama yapılır ve kurumaya bırakılır.

Yapılan keçe üzerine istenilen desen çizilir. Keçe, keçe fırçası üzerine yerleştirilir. Bir miktar yün lifi alınarak keçe iğnesi ile çizilen desenin içinde, keçe iğnesinin yün üzerinde aşağı yukarı hareket ettirilmesiyle, keçeye yedirilir. Hazırlanan desenli keçe kenarlarından kıvrılarak ajandaya kaplanır.

Kalem

Yün lifleri paralel hale getirilerek kaplanacak kalemin üzerine yerleştirilir. Sıcak sabunlu su kullanılarak keçeleştirilme işlemine başlanır. El ile ovmaya, keçeleşme tamamlanana kadar devam edilir. Su ile yıkanarak kurumaya bırakılır.

Kağıt ağırlığı

İstenilen büyüklükteki taş parçası üzerine birbirine paralel hale getirilen yün lifleri konulur. Üzerine sıcak sabunlu su sıçratılan yünler, yavaş yavaş el ile ovulmaya başlanır. Lifler birbirini tutmaya başladıktan sonra üzerine desen oluşturulacak renkli keçe yünleri yerleştirilir ve keçeleşene kadar bu işleme devam edilir. Taş üzerine kaplanan yünler tamamen keçelettikten sonra su ile yıkanarak sabun uzaklaştırılır ve kurumaya bırakılır.

Notebook ve tablet kılıfı

Hazır keçe üzerine digital baskı ile desen basılmış ve ajanda üzerine kenarları kıvrılarak kaplanmıştır.

IV.4.1.4 Ahşap Ürünler

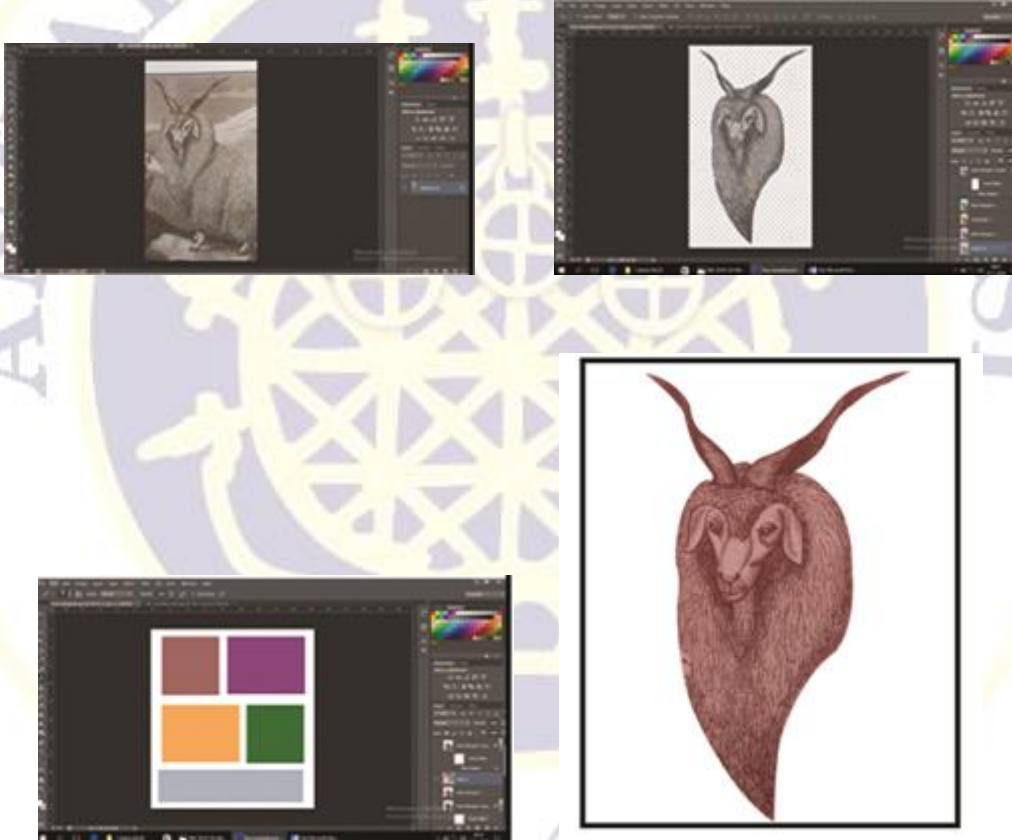
Hammaddesi çam olan ahşap ürünlerin üzerine Ankara Üniversitesi logosu ve Sevgi çiçeği sembolü lazer kesimle işlenmiştir.

IV.4.2 Digital Ürünler

Adobe Creative Cloud Öğrenci ve Öğretmen Sürümü kullanılarak bilgisayar ortamında ürünler tasarlanmıştır. Ürünlerde kullanılacak coğrafi işaretin sembol haline getirilme aşamaları ve ürün şekilleri Şekil 21-25’de verilmektedir.

Tasarım İşlem Aşamaları

Bir tema belirlenir, örneğin Ankara keçisi. Temadan yola çıkarak bir kavram haritası oluşturulur. Oluşturulan kavram haritasından yola çıkarak literatür taraması yapılır. Bulunan örnekler dosyalanır. Tasarımda kullanılmak istenen renkler belirlenir ve renk panosu hazırlanır.

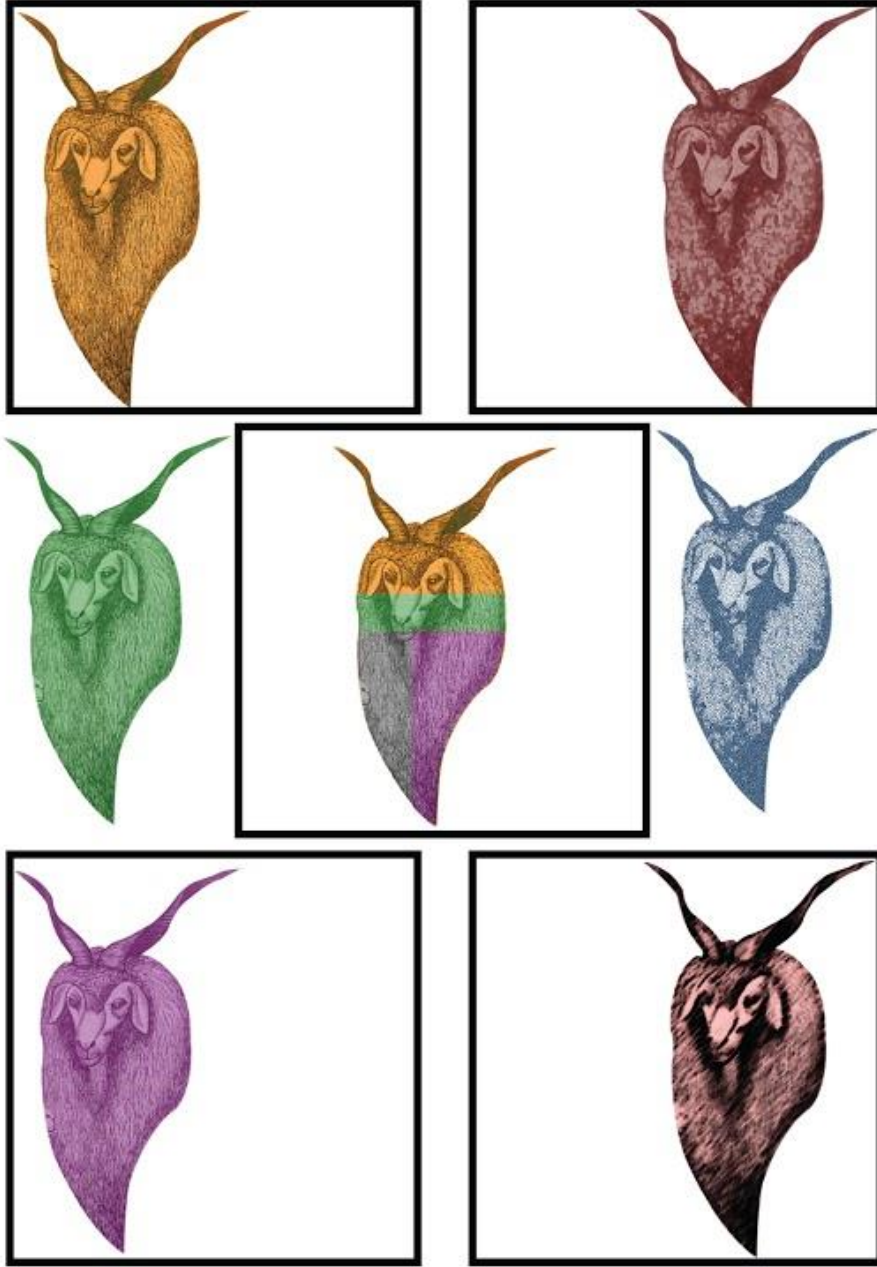

Şekil 21. Bilgisayar ortamında yapılan tasarımlar

Çizim İşlem Aşamaları

Photoshop programı açılarak görsel bilgisayar ortamına aktarılır. Görselin kullanılacak olan kısmı pen tool aracı ile çizilir. Çizim aracı açıkken görsel çizimi seçilir ve seçime çevrilir. Seçilen kısım select inverse ile ters çevrilir. Ters çevrilen seçim eraser tool (silgi) ile temizlenir. Hazırlanan şablon File-save as ile resim formatında (jpeg) kayıt edilir. Kayıt edilen görsel tekrar açılır ve sayfanın ortasına yerleştirilir. Görsel seçili iken Image Adjustments Desature (Shift+Ctrl+U) seçeneğinden siyah beyaz hale çevrilir. Görsel File-Style-Find Edges ile çizime çevrilir. Karakaleme dönüştürülen çizim Image-Adjustments Brightness- 20/Contrast 10 seçenekleri işaretlenerek netleştirilir. Hazırlanan görsel daha

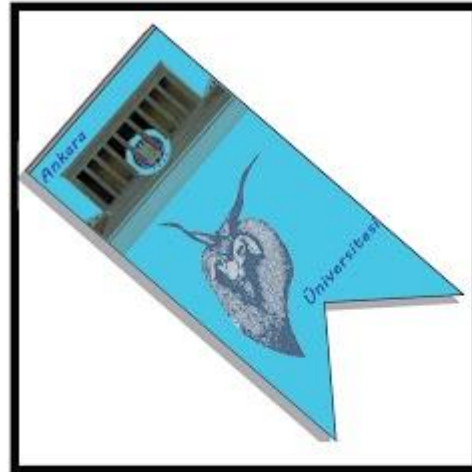
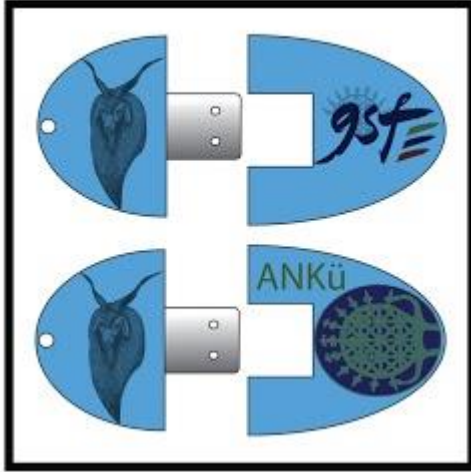
önce belirlenen renk seçeneklerinden biriyle renklendirilir. Renklendirilen görsel Filter- Filter Gallery seçeneğinden uygun bir filtre uygulanır. İşlem tamamlandıktan sonra hazırlanan görsel photoshop formatına uygun bir şekilde kayıt edilir.

Şekil 22. Bilgisayar ortamında yapılan Ankara keçisine ait görseller

Şekil 23. Bilgisayar ortamında yapılan Ankara keçi görselli ürün örnekleri

Şekil 24. Bilgisayar ortamında yapılan Sevgi çiçeği görselli ürün örnekleri

Şekil 25. Bilgisayar ortamında yapılan Ankara çiğdemi görselli ürün örnekleri

Katalogda Yer Alan Bazı Ürünler ve Kimlik Kartı Örnekleri

Katalog ürün 1

Bakır Tabak	
Hammadde	Bakır
Kullanılan teknik	Dövme
Boyutlar	Çap 28 cm
Açıklamalar	Hitit Uygarlığı ve sanatının simgesi sayılan ve Güneşi simgeleyen aynı zamanda Ankara Üniversitesinin logosu olan Güneş kursu motifi

Katalog ürün 2

Cüzdan	
Hammadde	Deri
Kullanılan teknik	Kesme, boyama
Boyutlar	9 x 19 cm
Açıklamalar	Ankara çiğdemi, Sevgi çiçeği motifleri ve Ankara Üniversitesi logosu

Katalog ürün 3

Zarf Açacağı	
Hammadde	Abanoz ve çelik
Kullanılan teknik	Dövme
Boyutlar	21 cm
Açıklamalar	Ankara Üniversitesi logosu ve sevgi çiçeği motifi, sap kısmı abanoz ağacı

Katalog ürün 4

Notebook Kılıfı	
Hammadde	Hazır Keçe
Kullanılan teknik	Keçe üzerine baskı ve el boyama
Boyutlar	24 x 33.5 cm
Açıklamalar	Ankara keçisi motifi ve Ankara Üniversitesi logosu

Katalog ürün 5

Zarf Açacağı

Hammadde	Ahşap
Kullanılan teknik	Elde Şekil verme
Boyutlar	17,5 cm
Açıklamalar	Zarf açacağı üzerine Ankara niversitesi logosu

1946

V. Sonuç ve Öneriler

Yerli ve yabancı turist, gidilen yöreden hatıra olabilecek el sanatı ürünü alma, yörenin yiyecek içeceklerini tatma, özgün ve otantik değerlerini tanıma gibi turistik davranışlar gerçekleştirilmektedir. Turistin davranışlarını etkileyen en önemli öge kültürdür.

Kültürel değerler, normlar aracılığıyla tüketici davranışlarını etkilemektedir. Kültür, toplumlar arasında değişiklik gösterebildiği gibi, bir toplum içindeki değişik gruplar arasında da değişiklikler gösterebilmektedir (Odabaşı ve Barış 2002). Bu yüzden Türkiye’de gelenekler, görenekler, yeme içme alışkanlıkları, giyim kuşam, el sanatları ilden ile, ilçeden ilçeye hatta köyden köye bile farklılıklar göstermektedir.

Yörelere kendine özgü mimari yapısı, yiyeceği, içeceği, giyimi, kuşamı ve yöreye ait el sanatları gibi öğeler kültürün korunmasını ve yeni kuşaklara aktarılmasını sağlamaktadır. El sanatları ürünleri yörenin karakteri hakkında yerli ve yabancı turistlere bilgi vermektedir. Bu açıdan bakıldığında kültür turizmi içinde el sanatlarının yeri turistik hediyelik eşya olarak görülmektedir.

Geleneksel el sanatlarının, korunması, tanıtılması, gelecek kuşaklara aktarılması ve yaşamın içinde kendiliğinden devamının sağlanması için turistik ürün olarak değerlendirilmesi ve hem kavram hem de ürün olarak turizm pazarında ‘değer’ bulması önemlidir. El sanatı ürünlerinin turistik ürün olarak kullanılması uzun yıllardır turizm alanında yaygın bir şekilde kabul görmektedir (İz-Yılmaz 2008).

Rızaoğlu’na (2012) göre, turizm davranışı, insanların turizm ve turistik satın almaları ile ilgili karar ve eylemleri içermektedir. Bu satın alma davranışı sonrasında elde edilen ürün turistik üründür. Turistik ürün, bir turistin seyahatinin başlangıcından bitimine kadar geçen zaman dönemi içerisinde gereksinimlerini karşılamak amacıyla elde ettiği ve turizm arzını oluşturan unsurlar tarafından servisi yapılan nesnel ve öznel değerlerin bütünü şeklinde tanımlanmaktadır (Kozak vd. 2001). Bu açıdan bakıldığında el sanatı ve turistik hediyelik eşya ürünleri de turistin gittiği yerden gerek kullanım amaçlı, gerekse hatıra amaçlı satın aldığı turistik ürünlerdir.

Bir el sanatı ürünü veya yöreye ait turistik hediyelik eşya alımında diğer önemli unsur kimliktir. Çünkü kimlik tüketiciye doğrudan ürün ile ilgili bilgi aktarımını sağlamaktadır. Kimlik kartları bir anlamda da garanti belgesi olma özelliği taşımaktadır. Kimlik bilgilerinin yabancı turistler açısından da kullanımı yaygın olan dillerde açıklamaları da ürün üzerinde mutlaka bulundurulmalıdır.

Kimlik kartı metalden, deriden, camdan, saydam maddelerden, kartondan, plastikten, mukavvadan, kumaştan, geri dönüştürülmüş kağıttan oluşturulabilir ya da alınan ürünün yanında verilen bir CD veya taşınabilir bellek (USB) ürünün kimliği olabilir.

Kimlik kartının boyutu ürün boyutuna göre orantılı olmalıdır. Kare, dikdörtgen, daire, elips veya köşeli geometrik şekillerde kimlik kartı hazırlanabilir. Bu tarzda örnekler sayıları az olsa da görülmektedir. Örneğin, deri ürünü olan turistik hediyelik eşyanın kimlik kartı yine deriden post şeklinde oluşturulabilir. Küçük kitapçıklar da yine kimlik kartına örnektir. Dört sayfayı geçmeyen minyatür kitapçıklar (booklet) ürün hakkındaki bilgileri tüketiciye verebilmektedir.

Kimlik kartlarının ürünlere bağlanması çeşitli yollarla sağlanabilir. Kimlik kartı kurdele, çengelli iğne, ataş, iplik (bükülmüş, örülmüş, renklendirilmiş), sıırım, deri, yapıştırma ve baskı yoluyla ürüne zarar vermeyecek şekilde bağlanabilir.

El sanatları doğadaki hammaddelerin kullanılmasıyla elde edilen, bulunduğu yörenin kültürünü yansıtan ve o yöreye ait coğrafi işaret olan aynı zamanda el emeği olmasından kaynaklı değerli olan bir uğraşdır. Bu sebeple bu uğraşların kimlik bilgi kartı yani etiketi de kendi gibi doğaya özgü materyallerden olmalı ve yine o yörede bulunan hammaddeden üretilmelidir.

Adını Ankara'dan alan, Ankara ve çevre illerde yetiştirilen, Ankara keçisinin ürünü olan tiftik başta halı ve kilim olmak üzere bazı dokumaların da hammaddesidir. Bu coğrafyaya ait olan tiftiğin hammadde olarak sürdürülebilirliği geleneksel el sanatları yoluyla kullanımı ile mümkün olacaktır. Bu sebeple bu çalışmada tiftik ürünlere de yer verilmiştir.

Sevgi çiçeği, Ankara çiğdemi gibi endemik bitkilerin, Ankara keçisi, Ankara tavşanı ve Ankara kedisi gibi hayvanların, ilk Meclis binası, Anıtkabir gibi taşınmaz kültür varlıklarının Ankara iline ait coğrafi işaret temsil yeteneğinin yüksek olduğu düşünülerek sembolleştirme çalışmaları yapılmış ve 43 dijital nesne ve 30 somut nesne olmak üzere üzerinde Ankara Üniversitesi logosu ve coğrafi işaret olan toplamda 73 ürün çalışılmıştır. Yaratıcılığın sınırı olmadığı için ürün çeşidi artırılabilir. Yöreye özgü Ankara armudu, Beypazarı havucu, Kazan kavunu, Ayaş domatesi gibi yöresel ürünlerde sembol haline getirilebilir. Ayrıca Nallıhan iğne oylarından oluşturulan yöresel ürünler, endemik bitkilerin kullanımı yoluyla ayrı bir seri hazırlanabilir. Bu ürünler takı, aksesuar ya da tablo, pano gibi ürünler olabilir.

VI. Geleceğe İlişkin Öngörülen Katkıları

Bu çalışmada Ankara iline ait coğrafi işaretler bilimsel esaslara uygun olarak incelenmiş, sembolize edilmiş, katalog olarak belgelenecek Ankara Üniversitesi tarafından istenildiği takdirde satış yerinde pazarlanma olanağı bulması için önerilmiştir. Kültürel mirasın korunması, Ankara Üniversitesine özgü turistik hediyelik eşya olması ve bulunan coğrafyanın özelliklerini taşıması açısından önem taşımaktadır. Sembolize edilen coğrafi işaretler el sanatı ürünleri üzerinden örnek gösterilmiştir. Coğrafi işaretler ve Ankara Üniversitesi logosu el sanatı ürünleri yanında endüstriyel ürünlerde de kullanılabilir. Bu çalışmada özellikle USB ve tişört tasarımlarında yani endüstriyel ürünlerde üniversite logosu ve coğrafi işaretlerin daha kolay uygulanabilir olduğu görülmüştür. Ancak kültürel mirasın devamlılığı açısından bundan sonraki çalışmalarda da el sanatı ürünlerinin sayısının artırılması sağlanabilir.

VII. Sağlanan Altyapı Olanakları ile Varsa Gerçekleştirilen Projeler

Bulunmamaktadır.

VIII. Sağlanan Altyapı Olanaklarının Varsa Bilim/Hizmet ve Eğitim Alanlarındaki Katkıları

Altyapı olanağı bulunmuyor.

IX. Kaynaklar

1. **Anonim (2014)**. Coğrafi işaret nedir, <http://www.ankrapatent.com/hizmet/cografisiaret-tescili-56> Erişim tarihi: 05.10.2014
2. **Gökovalı,U. (2007)**. Coğrafi İşaretler ve Ekonomik Etkileri: Türkiye Örneği. İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, Cilt;21, sayı:2,s;141-160.
3. **İz-Yılmaz, G. (2008)**. Geleneksel Türk El Sanatlarının Turistik Ürün Bağlamında Değerlendirilmesi. (*Uzmanlık Tezi*),Ankara:Kültür ve Turizm Bakanlığı Araştırma ve Eğitim Genel Müdürlüğü.
4. **Kan,M.,Gülçubuk,B. (2008)**. Kırsal Ekonominin Canlandırılmasında ve Yerel Sahiplenmede Coğrafi İşaretler. U.Ü. ziraat fakültesi Dergisi, cilt;22, sayı;2, s;57-66.
5. **Kozak, N. Kozak, M. A. ve Kozak, M. (2001)**. *Genel Turizm*. İlkeler ve Kavramlar. Detay Yayıncılık.
6. **Marangoz,M., Akyıldız M. (2006)**. “Doğal ve Kültürel Mirasın Korunması AçısındanCoğrafi İşaretlerin Önemi ve Buldan Bezi Örneği”. *Buldan Sempozyumu*: 285-297.
7. **Odabaşı,Y.,Barış,G. (2002)**. Tüketici Davranışı.Kapital Medya Hizmetleri A.Ş.MediaCat Kitapları, İstanbul.
8. **Orhan,A.(2010)**. Yerel değerlerin turizm ürününe dönüştürülmesinde "coğrafi işaretlerin" Kullanımı: İzmit pişmaniyesi örneği. *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*. cilt;21 sayı;2,s;243-254.
9. **Rızaoğlu,B. (2012)**. *Turizm Davranışı*. (3. Baskı). Ankara: Detay yayıncılık.
10. **Şahin, A., Meral Y.(2012)**. “Türkiye’de Coğrafi İşaretleme ve Yöresel Ürünler”. *Türk Bilimsel Derlemeler Dergisi* 5/2:88-92.
11. **TPE(2012)**. <http://www.tpe.gov.tr/TurkPatentEnstitusu/>. Madde 1.
12. **Yanar,A., (2012)**. Türkiye’de Geleneksel Turistik Hediye Eşyanın Sürdürülebilirliği, Birleştirilmiş Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Ev Ekonomisi Anabilim Dalı El Sanatları Bölümü, Ankara.

X. Ekler

a. Mali Bilanço ve Açıklamaları

2015 yılında (03.2) 3.379.00 TL sarf malzeme (iplik, kumaş vb.) alımı

2015 yılında (03.7) 1.462.00 TL Adobe Cloud Yazılım Programı alımı

2016 yılında (03.5) 2.300.00 TL Katalog basımı hizmet alımı

Toplam 7.141.00 TL harcama yapıldı, Geriye 359.00 TL kaldı.

b. Makine ve Teçhizatın Konumu ve İlerideki Kullanımına Dair Açıklamalar

Bu proje kapsamında satın alınan iplik, boya bitkileri, kumaş gibi sarf malzemeler planlanacak yeni çalışmalarda da (Yün iplikler, boya bitkilerinin boyasız ipliklerin boyanmasında kullanılması gibi), ayrıca uygulama derslerinde kullanılabilir olacaktır.

c. Teknik ve Bilimsel Ayrıntılar (varsa Kesim III'de yer almayan analiz ayrıntıları)

d. Sunumlar (bildiriler ve teknik raporlar) **(Altyapı Projeleri için uygulanmaz)**

YANAR,A. TAĞI ÖZKAN,S. 2016.‘Coğrafi İşaretlerin El Sanatı Ürünlerinde Kullanılması Yöre ve Kurumlara Özgü Turistik Hediyeelik Eşya Tasarımı; Ankara Örneği’. IV. Uluslararası Halk Kültürü Sempozyumu. s;157-164. 29 Eylül-01 Ekim 2016, Kazan, Ankara.

e. Yayınlar (hakemli bilimsel dergiler) ve tezler **(Altyapı Projeleri için uygulanmaz)**

f. Ankara Üniversitesi Logolu Özgün Turistik Hediyeelik Eşya Tasarım Önerileri Ürün Katalogu. 2017. Ankara Üniversitesi Basımevi.s;45.

NOT: Verilen sonuç raporu bir (1) nüsha olarak ciltsiz şekilde verilecek, sonuç raporu Komisyon onayından sonra ciltlenerek bir kopyasının yer aldığı CD ile birlikte sunulacaktır. Sonuç raporunda proje sonuçlarını içeren, ISI' nın SCI veya SSCI veya AHCI dizinleri kapsamında ve diğer uluslar arası dizinlerce taranan hakemli dergilerde yayınlanmış makaleler, III. Materyal ve Yöntem ve IV. Analiz ve Bulgular bölümleri yerine kabul edilir.